

بررسی و تدوین ساختار اساسی توسعه فرهنگ مهدویت در جامعه بر اساس
مدل SWOT

جعفر کریمی

دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه ریزی روستایی دانشگاه پیام نور تهران

Jkarimi15@yahoo.com

چکیده

مسئله مهدویت از جمله اعتقاداتی به شمار می رود که در اسلام از منزلت و مقامی اصیل و بنیادین برخوردار است. در این بین در تشیع این اعتقاد راسخ تر و پر جنب و جوش دارتر می باشد. در تشیع حس انتظار به مهدی موعود(عج) باعث ایجاد روحیه شاداب پر تلاش و همچنین مبارزاتی علیه دشمنان اسلام و مستکبران بوده که همواره در طول تاریخ چنین امری واضح و روشن می باشد. این پژوهش نیز بر اساس روشی تحلیلی-توصیفی و بهره گیری از منابع موجود در زمینه مهدویت و چگونگی توسعه فرهنگ آنان در کشور و نیز بررسی همه جانبه با استفاده از روش تحلیل SWOT اقدام شده است. نتایج حاکی از آن بود که مهم ترین نقطه قوتی که ایران در زمینه توسعه اندیشه مهدویت در بین جوانان از آن برخوردار است، وجود روحیه بسیار مشوقانه در بین آحاد جامعه در این زمینه در کشور می باشد که با بهره مند شدن از امتیاز وزنی ۰/۶۱،۸ در جایگاه نخست می باشد و عدم کار فرهنگی اساسی در این زمینه با امتیاز وزنی ۰/۴ در جایگاه نخست ضعف ها، توجه به مسائل روز اندیشه مهدویت به خصوص در امر جوانان و استخراج آنها و اندیشیدن تدبیری در این زمینه با امتیاز وزنی ۰/۶ بالاترین امتیاز وزنی را داشته و در مرتبه اول فرصت های موجود و نداشتن برنامه ریزی راهبردی، جذاب و رقابتی در برابر برنامه های جذاب دشمنان برای جوانان با امتیاز وزنی ۰/۵۲ در جایگاه نخست تهدیدها قرار دارد. مهم ترین راهبردهای که در این زمینه می توان نگاشت عبارتند از: ایجاد برنامه ریزی و ساختاری اساسی جهت بهره برداری بهینه از تعدد موسسات و پژوهشکده ها در راستای حضور شاداب جوانان در مباحث مهدویت، تلاش اساسی محلی و ملی در راستای تبیین مسائل اساسی به روز در متن مدارک و مستندات مهدویت و ارائه و تدوین آن در جامعه و تدوین یک سند چشم انداز محلی و ملی و بهره گیری از رسانه های نوین جهت مبارزه با تهاجم فرهنگی دشمنان علیه مباحث فرهنگی مهدویت.

کلمات کلیدی: جوان، فرهنگ، تهاجم، مهدویت، استراتژی، SWOT.

۱-مقدمه

مسئله مهدویت از جمله اعتقاداتی به شمار می رود که در اسلام از منزلت و مقامی اصیل و بنیادین برخوردار است.^۱ در روزگار جهانی شدن مهدوی، در زیرساخت ها که جهان بینی (باورها)، ارزش ها و هنجارها را در بر می گیرد، نوعی همسانی یا وحدت فرهنگی وجود دارد؛ زیرا ویژگی های این جامعه عبارت است از فراگیری اموری مانند جهان بینی الهی و توحیدی، هنجارهای اسلامی دینی و هنجارهای اخلاقی.^۲ جامعه و دولت منتظر به عنوان زمینه ساز ظهور و الگوی سایر ملل مسلمان، باید بر پایه دکتترین مهدویت، برای رسیدن جامعه بشری به وضعیت مطلوب راهبردهای اصولی ارائه نماید و زمینه ظهور امام عصر (عج) را فراهم نماید.^۳

^۱داعی نژاد، محمدعلی، ۱۳۸۷، قواعد عقلی(فلسفی، کلامی، منطقی) و روایات مهدویت، فصل نامه علمی پژوهشی مشرق موعود، سال دوم، شماره ۷، پاییز، ص ۸۳.

^۲خنیفر، حسین و همکاران، ۱۳۸۹، جهانی شدن و فرهنگ مهدویت از دیدگاه آیات قرآن کریم و روایات اسلامی، فصل نامه علمی پژوهشی مشرق موعود، سال چهارم، شماره ۱۶، زمستان، ص ۱۰۳.

^۳پورسیدآقایی، محسن و همکاران، ۱۳۸۹، راهبردهای فرهنگی مهدویت برای جامعه و دولت زمینه ساز، بر اساس مدل SWOT، فصل نامه علمی پژوهشی مشرق موعود سال چهارم، شماره ۱۵، پاییز، ص ۶۹.

انتظار، در روان ژرف و بیکران امام منجی - که قلب جهان است - حالتی ویژه دارد و با انتظاراتی دیگر تفاوتی اصولی. انتظار ما، به فراخور روانها و اندیشه‌هایی که در انتظار به سر می‌برند و با شور و سوز و احساس‌هایی که منتظران دارند، ارتباط دارد و ژرفایی و گستردگی آن در همین رابطه مشخص می‌گردد. هر کس در ارتباط با پایگاه فکری و آرمانی و نوع هدف‌ها و احساس‌هایی که دارد، در انتظاراتی متناسب به سر می‌برد. هدف و آرمان، هر چه والاتر باشد، انتظار تحقق آن و فرا رسیدن روزگار شکوفایی آن نیز بیش‌تر و شورانگیزتر است. بنا بر این اصل، انسان‌های بزرگ و احساس‌مندی که در اندیشه‌ی ساختن جامعه‌ی انسانی‌اند و به آرمان‌والای حقوق انسان و ارزش انسان فکر می‌کنند و همواره تفسیر درست و معقول انسان را در کتاب تکوین و تدوین می‌جویند و در راه این هدف بزرگ از احساس‌های الهی - انسانی پر شوری برخوردارند، انتظاری متناسب با این آرمان بزرگ دارند و آمادگی و تلاش‌ها و کوشش‌هایشان، هماهنگ با عظمت آرمان‌شان است. از این رو چنین انسان‌هایی، تمامی نیروها و امکانات خود را بر سر این آرمان می‌نهند و تا واپسین لحظات حیات، دست از تلاش بر نمی‌دارند و سرانجام، زندگی را نیز فدا می‌کنند.^۴ انتظار ظهور مهدی موعود، از حساس‌ترین فرازهای عقیدتی اسلام و از ضروریات دین به شمار آمده و ائمه اطهار همواره مردم را به این چشم به راهی می‌خواندند. در روایات، از انتظار فرج به عنوان برترین عبادت یاد شده است.^۵

عقیده به امام زمان، نمی‌گذارد مردم تسلیم بشوند؛ به شرطی که این عقیده را دست‌نهمند. وقتی که این عقیده به طور حقیقی در دلها جای گیرد، حضور امام غایب در میان مردم حس می‌شود.^۶ امت اسلام از ظلم‌های گسترده دنیای استکباری به ستوه آمده است. ملت‌های مسلمان زیر چتر مهدویت و ولایت می‌خواهند از یوغ مستکبران عالم به سرکردگی آمریکای جنایتکار رهایی یابند.^۷

۲- روش تحقیق

این پژوهش بر اساس روشی تحلیلی-توصیفی و بهره‌گیری از منابع موجود در زمینه مهدویت و چگونگی توسعه فرهنگ آنان در کشور و نیز بررسی همه‌جانبه با استفاده از روش تحلیل SWOT شده است به تعیین نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدها اقدام شده و در ادامه بر اساس نظر کارشناسان و مصاحبه‌شوندگان به هر گزینه وزن آن تعیین و در نهایت با ادغام مهم‌ترین این نقاط، راهبردهای اساسی جهت جذب حداکثری جوانان به مباحث مهدویت در کشور تعیین گردید. جامعه آماری دربردارنده ۵۰۰ نفر از اساتید حوزه و دانشگاه می‌باشد که بر اساس فرمول کوکران به ۲۲۰ نفر تقلیل یافتند. پرسشنامه محقق ساخته و پایایی آن بر اساس آلفای کرونباخ ۰/۷۸ تشخیص داده شد که مورد تایید واقع شد و روایی آن نیز از طریق مطرح نمودن با کارشناسان خبره در این زمینه مورد تایید واقع گرفت.

۳- سوالات و فرضیات

سوالات:

- ۱- آیا کشور ایران پتانسیل‌ها و ظرفیت‌های لازم جهت بهره‌برداری بهینه از فرهنگ مهدویت را دارد؟
- ۲- مهم‌ترین استراتژی‌هایی که می‌تواند در توسعه فرهنگ بهینه در این زمینه کمک نماید، کدام می‌باشد؟

^۴ عبیدی پور، حسن، ۱۳۹۰، تاثیرهای اجتماعی اعتقاد به مهدویت از دیدگاه جامعه‌شناسی، مجله علمی تخصصی انتظار موعود - شماره ۵ ص ۳۴.
^۵ فرهمند، مهناز، ۱۳۸۷، مهدویت و سنت‌های الهی در قرآن، مجله سفینه، شماره ۱۰، ص ۱۰۵.

^۶ <http://www.shaaer.com/>

^۷ حایری شیرازی، محی‌الدین، ۱۳۹۱، اعتقاد به مهدویت، زمینه‌ساز موج بیداری اسلامی است، خبرگزاری جمهوری اسلامی (ایرنا).

فرضیات:

- ۱- کشور ایران ظرفیت های مناسب توسعه متناسب فرهنگ مهدویت را دارا می باشد.
- ۲- مهم ترین راهبردها در زمینه توسعه فرهنگ مهدویت مسائل فرهنگی-اجتماعی می باشد.

۴- نقاط قوت، ضعف، فرصت ها و تهدیدها با استفاده از مدل SWOT

تحلیل SWOT به منظور شناسایی و بررسی عوامل مؤثر درونی (نقاط قوت و نقاط ضعف) و عوامل تأثیر گذار بیرونی ناحیه (فرصت ها و تهدیدها) بر میزان توسعه فرهنگ مهدویت در بین جوانان در کشور به کار برده می شود.^۸ در حقیقت از این روش به عنوان ابزاری جهت شناسایی مسائل استراتژیک و ارائه راهبردها و استراتژی های مناسب استفاده می گردد.^۹ در ابتدا با سنجش محیط داخلی و محیط خارجی ناحیه، فهرستی از نقاط قوت، ضعف، فرصت ها و تهدیدات مورد شنایی قرار گرفت و سپس به وسیله نظر خواهی و صحبت با مردم، مسئولان و کارشناسان، این عوامل مشخص و جهت برطرف نمودن یا تقلیل نقاط ضعف و تهدیدها و تقویت و بهبود نقاط قوت و فرصت های موجود در ارتباط با جذب جوانان به مباحث مهدویت، پیشنهادات و استراتژی های مناسبی ارائه گردید.

۴-۱- عوامل داخلی مؤثر بر توسعه فرهنگ مهدویت در بین جوانان

با استفاده از ماتریس ارزیابی داخلی روابط بین موضوعات مختلف را شناسایی و ارزیابی کنند و به ارائه راه حل هایی برای آنها بپردازند.^{۱۰} در این قسمت سه مقوله استراتژی های موجود، عملکردها و منابع مورد توجه و بررسی قرار گرفته و تحت عنوان نقاط قوت و نقاط ضعف به شرح ذیل تقسیم بندی شده است:

نقاط قوت (Strengths)

شماره	قوت ها
۱	وجود روحیه بسیار مشوقانه در بین آحاد جامعه در زمینه مهدویت
۲	برگزاری مراسم و مناسبت های بسیار در این زمینه
۳	وجود امکانات فرهنگی و اقتصادی و نیروی انسانی در سطح کشور
۴	توجه به ترجمه متون در زمینه مهدویت و تفسیر آنها
۵	برگزاری مسابقات مختلف در این زمینه
۶	وجود خانواده های مومن و معتقد در کشور
۷	استفاده از فرهنگ مهدویت در حل مشکلات اقتصادی و فرهنگی جامعه
۸	جذاب و مشوق بودن بسیاری از برنامه های ارائه شده در این زمینه
۹	بهره گیری از امکانات و فناوری های به روز در سطح موسسات فرهنگی کشور در اشاعه فرهنگ مهدویت

⁸ Wheelen, T. L., & Hunger, J. D. (1995). Strategic management and business policy(5th Ed.). Reading, MA: Addison-Wesley, 341

⁹ کربمی، جعفر و محمدرضا محبوب فر، ۱۳۹۱، تکنیک ها و مدل های برنامه ریزی تورپسم، انتشارات ارکان دانش، اصفهان، بهار، ص ۹۳.

¹⁰ Daivid Fried, R., 2004, Strategic Managment, Translated by Ali Parsaeyan and Seyed Mohammad Erabi, 6th Publicashed, Published by Center for Cultural Recerch, 36

نقاط ضعف (Weaknesses)

شماره	ضعف ها
۱	عدم کار فرهنگی اساسی در جذب جوانان به مباحث فرهنگی مهدویت
۲	توجه محدود رهبران دینی و الگوهای جامعه به ارائه مسائل به روز از مباحث مهدویت به خصوص برای جوانان
۳	تهاجم فرهنگی دشمنان با رسانه های مدرن علیه کشور به خصوص برای جوانان
۴	بی توجهی به ساماندهی و برنامه ریزی امور فرهنگی مهدویت
۵	فقدان مدیریت کارآمد در موسسات و پژوهشکده های فرهنگی مهدویت
۶	نادیده گرفتن و نگاه محدود به جوانان در مسائل مهدویت
۷	توجه صرف مسئولین فرهنگی به مسائل فرعی و عدم توجه به کارکرد تربیتی و تعلیمی و عملی مسائل مهدویت
۸	بیان نامعقول برخی مفاهیم مهدویت به جوانان
۹	برخورد نامناسب برخی مسئولین و هیئت امنای موسسات و پژوهشکده ها به جوانان
۱۰	تراکم کاری بسیاری از افراد جامعه به دلیل مشکلات اقتصادی و محدود شدن توجه به مسائل مهدویت
۱۱	استفاده نکردن از تجربیات موفق دیگران
۱۲	سخنرانی ها و مراسم ضعیف در موسسات و کانون ها و دعوت نکردن از سخنرانان ماهر
۱۳	بحران هویت معنوی جوانان
۱۴	طولانی بودن برنامه های اجرایی در این زمینه
۱۵	منحصر بودن در تبلیغ سنتی و استفاده نکردن از ابزار به روز
۱۶	اختلاف های سیاسی و مدیریتی بین افراد

۴-۲- عوامل خارجی مؤثر بر توسعه فرهنگ مهدویت در بین جوانان

هدف این مرحله کند و کاو آثار محیط خارجی بر توسعه فرهنگ مهدویت در بین جوانان جهت شناسایی فرصت ها و تهدیدهایی است که جامعه و جوانان در این زمینه با آن مواجه اند. در این راستا باید گفت که فرصت ها، مجموعه امکانات و قابلیت هایی است که خارج از محیط ناحیه بر عملکرد موسسات فرهنگی و مسئولین بطور مستقیم یا غیر مستقیم مؤثر واقع می شوند و همچنین تهدیدها نیز مجموعه عوامل خارج از ناحیه محسوب می شوند که در عدم کارایی این نواحی تأثیرات مستقیم و غیر مستقیم دارند. بر اساس مطالعات انجام شده و بررسی وضعیت پیرامون کشور، مجموعه فرصت ها و تهدیدهای موجود و مؤثر بر توسعه فرهنگ مهدویت در بین جوانان کشور که به صورت زیر قابل ترسیم می باشند:

فرصت ها (Opportunities)

شماره	فرصت ها
۱	توجه به مسائل به روز به خصوص اجتماعی و اقتصادی جوانان از لابلای مباحث مهدویت از سوی مسئولین و اندیشمندان تدبیری در این زمینه
۲	فراهم آوردن حضور جوانان در مباحث مهدویت با راهکارهای مختلف
۳	دادن مسئولیت به جوانان به خصوص در این زمینه
۴	ارزش دادن به دیدگاه جوانان و استقبال از ایده و طرح های نوین در این زمینه
۵	فراهم کردن شرایط پاسخگویی مباحث مهدویت به مسائل به روز جوانان
۶	افزایش امکانات فرهنگی متعدد در موسسات و پایگاه های فرهنگی کشور در این زمینه
۷	توجه خانواده ها به فراهم نمودن شرایط مساعد شناختی مهدویت
۸	تقدیر از جوانان موفق و موسسات و پژوهشکده های موفق در این زمینه
۹	استفاده از مسئولین جوان با تفکر جوانگرایانه
۱۰	استفاده از افراد مجرب و توانمند در مراسم مختلف در مباحث مهدویت

تهدیدها (Threats)

شماره	تهدیدها
۱	نداشتن برنامه ریزی راهبردی، جذاب و رقابتی در برابر برنامه های جذاب دشمنان برای جوانان
۲	افزایش روند عدم توجه به مسائل اساسی جوانان همچون اقتصاد و مسائل اجتماعی از سوی مسئولین و موشکافی آنها از مباحث مهدویت
۳	تداوم عدم بهره گیری از نظر و دیدگاه جوانان در این زمینه
۴	افزایش نرخ بیکاری، تورم و مشکلات اقتصادی و تاثیر آن بر مشکلات فکری و روانی مردم به خصوص جوانان و افزایش ساعات کاری آنها و به دنبال عدم کارایی معنوی به خصوص در مباحث مهدویت
۵	عدم برنامه ریزی در راستای راهبرد تدافعی در برابر هجمه های فرهنگی دشمنان
۶	عدم اجرای برنامه های فرهنگی در مدارس، دانشگاه ها و ... در این زمینه
۷	عدم توجه به نیازهای به روز و تکنولوژی جوانان و نیز بهره گیری از آنها در شناخت مهدویت
۸	آلوده شدن جو عمومی حاکم بر جامعه و عدم تطابق گفتار و عمل و عدم بهره بردن از فرهنگ مهدویت
۹	وجود دوستان ناباب و معاشران ناصالح جوانان و دوری گزیدن آنان از مباحث معنوی
۱۰	ایجاد محیط نامن فکری و فرهنگی برای جوانان
۱۱	بروز اختلافات سیاسی و مدیریتی در بین افراد و مسئولین جامعه به خصوص در کانون ها و موسسات مهدویت شناسی

۵- تجزیه و تحلیل نهایی عوامل مؤثر بر توسعه فرهنگ مهدویت در بین جوانان

برای تجزیه و تحلیل نهایی جدولی تشکیل داده که بر اساس عوامل داخلی (ضعف ها و تهدیدها) و عوامل خارجی (فرصت ها و تهدیدها) دارای ۴ ستون در بردارنده عوامل، وزن، درجه بندی و امتیاز وزنی می باشد. در ستون یک عوامل خارجی و داخلی، مهم ترین قوت ها، ضعفها، فرصت ها و تهدیدهای فراروی سیستم را نام می بریم. در ستون دو (وزن)، به هر یک از این عوامل و بر اساس اثر احتمالی آنها بر موقعیت استراتژیک فعلی سیستم (بر اساس نتایج یافته های حاصل از شناخت و تجزیه و تحلیل وضع موجود) وزنی از یک (مهم ترین) تا صفر (بی اهمیت ترین) می دهیم. هر چقدر وزن بیشتر باشد، تاثیر بر موقعیت کنونی و آینده آن سیستم بیشتر خواهد بود (جمع ستون ۲ بدون توجه به تعداد عوامل، ۱ است).

در ستون سه (درجه بندی)، به هر عامل و بر اساس اهمیت و موقعیت کنونی سیستم به آن عامل خاص امتیازی از ۵ (بسیار خوب) تا ۱ (ضعیف)، (بر اساس نتایج یافته های حاصل از شناخت و تجزیه و تحلیل وضع موجود) می دهیم. این درجه بندی نشان می دهد که سیستم چگونه به هر یک از عوامل خارجی پاسخ می دهد. در ستون چهار (امتیاز وزنی)، وزن را در درجه هر عامل (ستون ۲ ضرب در ستون ۳) ضرب می کنیم تا به این وسیله امتیاز وزنی آن به دست آید. به این ترتیب، برای هر عامل، یک امتیاز وزنی از ۱ تا ۵ به دست می آید، که به طور متوسط (میانگین) این امتیاز عدد ۳ است.

سرانجام، امتیازات وزنی تمام عوامل خارجی و داخلی در ستون ۴ را به طور جداگانه با یکدیگر جمع می کنیم و امتیاز وزنی را محاسبه می کنیم. امتیاز وزنی کل نشان می دهد که یک سیستم چگونه به عوامل و نیروهای موجود و بالقوه در محیط بیرونی اش پاسخ می دهد. همیشه متوسط امتیاز وزنی کل در یک سیستم در یک زمینه، عدد ۳ است.^{۱۱} چنانچه بالاتر از آن باشد، اهمیت آن بیشتر و اگر کمتر از آن باشد، از اهمیت و تأثیر گذاری کمتری برخوردار است.

^{۱۱} هانگر، جی دیوید و توماس ال، ویلن، ۱۳۸۱، مبانی مدیریت استراتژیک، ترجمه سید محمد اعرابی و داود ایزدی، انتشارات دفتر پژوهشهای فرهنگی، تهران، چاپ اول، ص ۹۰-۹۲.

۵-۱- نتایج تجزیه و تحلیل عوامل داخلی مؤثر بر توسعه فرهنگ مهدویت در بین جوانان کشور (IFAS)
 برای سازماندهی عوامل داخلی در قالب مقوله قوت ها و ضعف های فراروی سیستم، با استفاده از عوامل درجه بندی و با توجه به اهمیت هر یک از قوت ها و ضعف ها و با توجه به میزان تأثیر گذاری هر یک از آنها^{۱۲} بر میزان توسعه فرهنگ مهدویت در بین جوانان در ایران، محاسبه و به شرح جدول ۱ تعیین گردید:

جدول ۱- نتایج تجزیه و تحلیل عوامل داخلی (قوت ها)

قوت ها	وزن	درجه بندی	امتیاز وزنی
وجود روحیه بسیار مشوقانه در بین آحاد جامعه در زمینه مهدویت	۰/۱۵,۴۵	۴	۰/۶۱,۸
برگزاری مراسم و مناسبت های بسیار در این زمینه	۰/۱۴,۶۵	۴	۰/۵۸,۶
وجود امکانات فرهنگی و اقتصادی و نیروی انسانی در سطح کشور	۰/۱۳	۴	۰/۵۲
توجه به ترجمه متون در زمینه مهدویت و تفسیر آنها	۰/۱۲	۳	۰/۳۶
برگزاری مسابقات مختلف در این زمینه	۰/۱۱	۳	۰/۳۳
وجود خانواده های مومن و معتقد در کشور به خصوص در شهرهای کوچک و حاشیه ای	۰/۱	۳	۰/۳
استفاده از فرهنگ مهدویت در حل مشکلات اقتصادی و فرهنگی جامعه	۰/۰۹	۲	۰/۱۸
جذاب و مشوق بودن بسیاری از برنامه های ارائه شده در این زمینه	۰/۰۸	۲	۰/۱۶
بهره گیری از امکانات و فناوری های روز در سطح موسسات فرهنگی کشور در اشاعه فرهنگ مهدویت	۰/۰۷	۱	۰/۰۷
جمع	۱		۳/۱

از دیدگاه کسانیکه مورد سوال قرار گرفتند مهم ترین نقاط قوتی که ایران در زمینه توسعه فرهنگ مهدویت در بین جوانان از آن برخوردار است، عبارتند از: وجود روحیه بسیار مشوقانه در بین آحاد جامعه در زمینه مهدویت می باشد که با بهره مند شدن از امتیاز وزنی ۰/۶۱,۸ در جایگاه نخست می باشد که در ایران تلاشی شده است که در اغلب مراکز استانی و شهرهای بزرگ موسسات و کانون هایی مبنی بر توسعه فرهنگ معنویت به خصوص در زمینه مسائلی همچون مهدویت صورت پذیرد و از قبل آن بتوان جوانان را بیشتر به این سمت کشانید. برگزاری مراسم و مناسبت های دینی چشمگیر در این زمینه با امتیاز وزنی ۰/۵۸,۶ در جایگاه دوم به لحاظ نقاط قوت می باشد که در واقع در کلیه اعیاد مراسمی جذاب و شاد و البته معنوی در زمینه مهدویت و بسیاری از مراسم دیگر صورت می گیرد که از آن در راستای شناخت حوادثی عظیم همچون مهدویت می توان استفاده نمود. وجود امکانات فرهنگی و اقتصادی و نیروی انسانی در سطح کشور با امتیاز وزنی ۰/۵۲ در جایگاه سوم نقاط قوت قرار گرفته است که در واقع باید به نیازهای جوانان در ابعاد مختلف نیز پاسخ داده شود و سعی گردد به هر نحوی که ممکن است جوانان را به مباحث مهدویت کشانده و از سرچشمه معنویت به آنها چشانید و از این راستا می توان طیف های مختلفی از کودکان و جوانان را با مراکز فرهنگی کشانده و آنها را با مباحث فرهنگی همچون مهدویت آشناتر ساخت. جدول ۲ نتایج تجزیه و تحلیل عوامل داخلی (ضعف ها) را ارائه می نماید.

^{۱۲} ابراهیم زاده، عیسی و عبدالله آقاسی زاده، ۱۳۸۸، تحلیل عوامل مؤثر بر گسترش گردشگری در ناحیه ساحلی چابهار، با استفاده از مدل راهبردی SWOT، مجله مطالعات و پژوهش های شهری و منطقه ای، سال اول، شماره اول، تابستان، ص ۱۱۳.

جدول ۲- نتایج تجزیه و تحلیل عوامل داخلی (ضعف ها)

امتیاز وزنی	درجه بندی	وزن	ضعف ها
۰/۴	۴	۰/۱	عدم کار فرهنگی اساسی در جذب جوانان به مباحث فرهنگی مهدویت
۰/۳۶	۴	۰/۰۹	توجه محدود رهبران دینی و الگوهای جامعه به ارائه مسائل به روز از مباحث مهدویت به خصوص برای جوانان
۰/۳۲	۴	۰/۰۸	تهاجم فرهنگی دشمنان با رسانه های مدرن علیه کشور به خصوص برای جوانان
۰/۲۸	۴	۰/۰۷	بی توجهی به ساماندهی و برنامه ریزی امور فرهنگی مهدویت
۰/۲۴	۴	۰/۰۶	فقدان مدیریت کارآمد در موسسات و پژوهشکده های فرهنگی مهدویت
۰/۲۴	۴	۰/۰۶	نادیده گرفتن و نگاه محدود به جوانان در مسائل مهدویت
۰/۱۸	۳	۰/۰۶	توجه صرف مسئولین فرهنگی به مسائل فرعی و عدم توجه به کارکرد تربیتی و تعلیمی و عملی مسائل مهدویت
۰/۱۸	۳	۰/۰۶	بیان نامعقول برخی مفاهیم مهدویت به جوانان
۰/۱۸	۳	۰/۰۶	برخورد نامناسب برخی مسئولین و هیئت امنای موسسات و پژوهشکده ها به جوانان
۰/۱۸	۳	۰/۰۶	تراکم کاری بسیاری از افراد جامعه به دلیل مشکلات اقتصادی و محدود شدن توجه به مسائل مهدویت
۰/۱۵	۳	۰/۰۵	استفاده نکردن از تجربیات موفق دیگران
۰/۱	۲	۰/۰۵	سخنرانی ها و مراسم ضعیف در مساجد و کانون ها و دعوت نکردن از سخنرانان ماهر
۰/۰۸	۲	۰/۰۴	بحران هویت معنوی جوانان
۰/۰۶	۲	۰/۰۳	طولانی بودن برنامه های اجرایی در این زمینه
۰/۰۶	۲	۰/۰۳	منحصر بودن در تبلیغ سنتی و استفاده نکردن از ابزار به روز
۰/۰۲	۱	۰/۰۲	اختلاف های سیاسی و مدیریتی بین افراد
۳/۰۱		۱	جمع

بر اساس جدول ۲ مشاهده می گردد که عدم کار فرهنگی اساسی در جذب جوانان به مباحث فرهنگی مهدویت با امتیاز وزنی ۰/۴ در جایگاه نخست ضعف ها قرار دارد که باید رویکردی را به کار گرفت که به شناسایی ریشه اساسی توجه و عدم توجه جوانان به مسائل معنوی به خصوص مباحث مهدویت پرداخته و از قبل آن به کار فرهنگی از سطح خانواده، دبستان، مدرسه تا دانشگاه و پس از آن پرداخت. توجه محدود رهبران دینی و الگوهای جامعه به ارائه مسائل به روز از مباحث مهدویت به خصوص برای جوانان با امتیاز ۰/۳۶ در جایگاه دوم قرار گرفته اند که در واقع زمانیکه در بین جوانان مشکلات اقتصادی و اجتماعی عدیده وجود داشته باشد مسلماً زمینه ساز مشکلات روانی و فکری و نیز مشکلات فساد خواهد شد که بر میزان توجه جوانان بر معنویات کاسته و اگر موسسات، کانون ها و مسئولین آنها به این امر توجه داشته باشند مسلماً مباحث و مسائل مهدویت شناسی پناهگاهی برای جوانان شده و می دانند که کسانی به فکر آنها هستند و این سبب جذب آنها به چنین مباحث و رشد معنوی آنها خواهد شد. تهاجم فرهنگی دشمنان با رسانه های مدرن علیه کشور به خصوص برای جوانان با امتیاز وزنی ۰/۳۲ در جایگاه سوم نقاط ضعف قرار دارد که این امر نشان میدهد که دشمنان اسلام و ایران برای اینکه بتوانند به این مردم و مملکت غلبه نمایند باید روحیه معنوی، ایثار، رشادت و ولایت برخاسته از فرهنگهایی همچون مهدویت را از جوانان بگیرند به همین امر اقدامات فرهنگی سوئی را بر علیه کشور به پیش گرفته اند که در حال حاضر با استفاده از انواع و اقسام وسایل مدرن و پیشرفته به جنگ آنها رفته اند و تا حدودی نیز در این زمینه موفق بوده اند که باید مسئولین نیز تدابیر تدافعی مشخصی را در این زمینه به کار گیرند تا بتوانند اقدامات آنها را خنثی نمایند.

۵-۲- نتایج تجزیه و تحلیل عوامل خارجی مؤثر بر توسعه فرهنگ مهدویت در بین جوانان کشور (EFAS)

برای سازماندهی عوامل خارجی در قالب مقوله های فرصتها و تهدیدهای فراروی سیستم، با استفاده از عوامل درجه بندی و با توجه به اهمیت هر یک از فرصتها و تهدیدها و با توجه به میزان تأثیر گذاری هر یک از آنها بر میزان توسعه فرهنگ مهدویت در بین جوانان در ایران، محاسبه و به شرح جدول ذیل تعیین گردید:

جدول ۳- نتایج تجزیه و تحلیل عوامل خارجی (فرصت ها)

امتیاز وزنی	درجه بندی	وزن	فرصت ها
۰/۶	۴	۰/۱۵	توجه به مسائل به روز به خصوص اجتماعی و اقتصادی جوانان از لابلای مباحث مهدویت از سوی مسئولین و اندیشیدن تدبیری در این زمینه
۰/۵۲	۴	۰/۱۳	فراهم آوردن حضور جوانان در مباحث مهدویت با راهکارهای مختلف
۰/۴۸	۴	۰/۱۲	دادن مسئولیت به جوانان به خصوص در این زمینه
۰/۳۳	۳	۰/۱۱	ارزش دادن به دیدگاه جوانان و استقبال از ایده و طرح های نوین در این زمینه
۰/۳	۳	۰/۱	فراهم کردن شرایط پاسخگویی مباحث مهدویت به مسائل به روز جوانان
۰/۳	۳	۰/۱	افزایش امکانات فرهنگی متعدد در موسسات و پایگاه های فرهنگی کشور در این زمینه
۰/۲۴	۳	۰/۰۸	توجه خانواده ها به فراهم نمودن شرایط مساعد شناختی مهدویت
۰/۱۶	۲	۰/۰۸	تقدیر از جوانان موفق و موسسات و پژوهشکده های موفق در این زمینه
۰/۱۴	۲	۰/۰۷	استفاده از مسئولین جوان با تفکر جوانگرایانه
۰/۰۶	۱	۰/۰۶	استفاده از افراد مجرب و توانمند در مراسم مختلف در مباحث مهدویت
۳/۰۶		۱	جمع

چنانچه مشاهده می گردد گزینه توجه به مسائل به روز به خصوص اجتماعی و اقتصادی جوانان از لابلای مباحث مهدویت از سوی مسئولین و اندیشیدن تدبیری در این زمینه با امتیاز وزنی ۰/۶ بالاترین امتیاز وزنی را داشته و در مرتبه اول فرصت های موجود در زمینه جذب جوانان به مباحث مهدویت می باشد که در واقع زمانیکه در بین جوانان مشکلات اقتصادی و اجتماعی عدیده وجود داشته باشد مسلماً زمینه ساز مشکلات روانی و فکری و نیز مشکلات فسادی خواهد شد که بر میزان توجه جوانان بر معنویات می کاهد. بالاترین امتیاز بعدی متعلق به فراهم آوردن حضور جوانان در مباحث مهدویت با راهکارهای مختلف که با میزان ۰/۵۲ نشان دهنده نقش شادابی و روحیه مثبت در جذب به این مباحث می باشد که اقدامات مختلفی چه در زمینه برنامه های جذاب، داشتن اقتصاد سالم، اهمیت دادن به جوانان و نقش مهمی در این زمینه دارد.

دادن مسئولیت به جوانان به خصوص در این زمینه به شکل دوره ای با امتیاز وزنی ۰/۴۸ در جایگاه سوم فرصت های دیگر قرار دارد که می توان حس مسئولیت را در جوانان با این اقدام افزایش داده و به آنها اهمیت دهیم و از این طریق می توانیم جوانان بیشتری را به جلسات تحلیل و تفسیر مباحث مهدویت پژوهی بکشانیم. جدول ۴ نتایج تجزیه و تحلیل نقاط تهدید را با وزن و نیز امتیاز وزنی آن نشان می دهد.

جدول ۴- نتایج تجزیه و تحلیل عوامل خارجی (تهدیدها)

امتیاز وزنی	درجه بندی	وزن	تهدیدها
۰/۵۲	۴	۰/۱۳	نداشتن برنامه ریزی راهبردی، جذاب و رقابتی در برابر برنامه های جذاب دشمنان برای جوانان
۰/۴۸	۴	۰/۱۲	افزایش روند عدم توجه به مسائل اساسی جوانان همچون اقتصاد و مسائل اجتماعی از سوی مسئولین و موشکافی آنها از مباحث مهدویت
۰/۴۴	۴	۰/۱۱	تداوم عدم بهره گیری از نظر و دیدگاه جوانان در این زمینه
۰/۴	۴	۰/۱	افزایش نرخ بیکاری، تورم و مشکلات اقتصادی و تاثیر آن بر مشکلات فکری و روانی مردم به خصوص جوانان و افزایش ساعات کاری آنها و به دنبال عدم کارایی معنوی به خصوص در مباحث مهدویت
۰/۲۷	۳	۰/۰۹	عدم برنامه ریزی در راستای راهبرد تدافعی در برابر هجمه های فرهنگی دشمنان
۰/۲۷	۳	۰/۰۹	عدم اجرای برنامه های فرهنگی در مدارس، دانشگاه ها و ... در این زمینه
۰/۲۷	۳	۰/۰۹	عدم توجه به نیازهای به روز و تکنولوژی جوانان و نیز بهره گیری از آنها در شناخت مهدویت
۰/۲۴	۳	۰/۰۸	آلوده شدن جو عمومی حاکم بر جامعه و عدم تطابق گفتار و عمل و عدم بهره بردن از فرهنگ مهدویت
۰/۲۱	۳	۰/۰۷	وجود دوستان ناباب و معاشران ناصالح جوانان و دوری گزیدن آنان از مباحث معنوی
۰/۱۲	۲	۰/۰۶	ایجاد محیط نامن فکری و فرهنگی برای جوانان
۰/۰۶	۱	۰/۰۶	بروز اختلافات سیاسی و مدیریتی در بین افراد و مسئولین جامعه به خصوص در کانون ها و موسسات مهدویت شناسی
۳/۲۸		۱	جمع

بر اساس جدول ۴ مشاهده می گردد که نداشتن برنامه ریزی راهبردی، جذاب و رقابتی در برابر برنامه های جذاب دشمنان برای جوانان با امتیاز وزنی ۰/۵۲ در جایگاه نخست تهدیدها قرار دارد که دشمنان در حال حاضر از هر نوع ابزار به روز و تکنولوژیکی و جذاب برای دفع جوانان از معنویت و مباحث اساسی همچون مهدویت به کار می گیرند و چنانچه تدبیری اساسی در برابر آن صورت نگیرد، شاهد اثرات ناگواری بر کشور و معنویت جوانان خواهیم بود. افزایش روند عدم توجه به مسائل اساسی جوانان همچون اقتصاد و مسائل اجتماعی از سوی مسئولین و موشکافی آنها از مباحث مهدویت با امتیاز ۰/۴۸ در جایگاه دوم قرار گرفته است که همانطور که بیان شد داشتن دغدغه اقتصادی و اجتماعی بیشمار برای مردم و به خصوص برای جوانان زمینه ساز دغدغه های اساسی و فساد و فقر در جامعه خواهد شد و آنها را از دین و معنویت دور گردانیده و اگر این امر از سوی مسئولین بررسی و مورد توجه قرار نگیرد مسلماً سبب فاصله گرفتن جوانان از مباحث معنوی و ولایی به خصوص مهدویت خواهد شد. تداوم عدم بهره گیری از نظر و دیدگاه جوانان در این زمینه با امتیاز وزنی ۰/۴۴ در مرتبه دیگر تهدیدها قرار دارد که در واقع باید به جوانان و کودکان بیش از بزرگسالان در این مباحث و دادن مسئولیت به آنها توجه شود تا آنها متمایل به جلسات پژوهشی و تفسیری گشته و در مسئولیتهای اجتماعی حضور داشته و سبب جذب آنها گردد.

۶- تجزیه و تحلیل عوامل استراتژیک

در این مدل، با استفاده از جدولهای تجزیه و تحلیل عوامل داخلی و خارجی و ترکیب آن ها، مهم ترین عوامل استراتژیک در توسعه فرهنگ مهدویت در بین جوانان کشور ارائه گردیده است. در واقع، با تجزیه و تحلیل عوامل استراتژیک، برنامه ریزانی که تصمیم های استراتژیک را اتخاذ می کنند، می توانند نقاط قوت، نقاط ضعف، تهدیدها و فرصت ها را به تعداد کمتری از عوامل محدود نمایند. این کار با بررسی دوباره وزن های هر یک از عوامل موجود در

جدولهای تجزیه و تحلیل عوامل داخلی و خارجی، انجام گرفته است. در واقع، سنگین ترین عوامل موجود در این دو جدول از حیث وزن، باید به جدول تجزیه و تحلیل عوامل استراتژیک منتقل شوند.^{۱۳} این مهم در خصوص عوامل استراتژیک تأثیر گذار بر توسعه فرهنگ مهدویت در بین جوانان کشور در جدول زیر خلاصه شده است:

جدول ۵- تجزیه و تحلیل عوامل استراتژیک (SFAS)

برنامه ریزی			امتیاز وزنی	درجه بندی	وزن	عوامل
		کوتاه مدت				
*	*		۰/۶۱،۸	۴	۰/۱۵،۴۵	S1= وجود روحیه بسیار مشوقانه در بین آحاد جامعه در زمینه مهدویت
*		*	۰/۵۸،۶	۴	۰/۱۴،۶۵	S2= برگزاری مراسم و مناسبت های بسیار در این زمینه
		*	۰/۵۲	۴	۰/۱۳	S3= وجود امکانات فرهنگی و اقتصادی و نیروی انسانی در سطح کشور
		*	۰/۴	۴	۰/۱	W1= عدم کار فرهنگی اساسی در جذب جوانان به مباحث فرهنگی مهدویت
		*	۰/۳۶	۴	۰/۰۹	W2= توجه محدود رهبران دینی و الگوهای جامعه به ارائه مسائل به روز از مباحث مهدویت به خصوص برای جوانان
		*	۰/۳۲	۴	۰/۰۸	W3= تهاجم فرهنگی دشمنان با رسانه های مدرن علیه کشور به خصوص برای جوانان
*		*	۰/۶	۴	۰/۱۵	O1= توجه به مسائل به روز به خصوص اجتماعی و اقتصادی جوانان از لابلای مباحث مهدویت از سوی مسئولین و اندیشمندان تدبیری در این زمینه
*		*	۰/۵۲	۴	۰/۱۳	O2= فراهم آوردن حضور جوانان در مباحث مهدویت با راهکارهای مختلف
*	*		۰/۶۱،۸	۴	۰/۱۵،۴۵	S1= وجود روحیه بسیار مشوقانه در بین آحاد جامعه در زمینه مهدویت
		*	۰/۴۸	۴	۰/۱۲	O3= دادن مسئولیت به جوانان به خصوص در این زمینه
		*	۰/۵۲	۴	۰/۱۳	T1= نداشتن برنامه ریزی راهبردی، جذاب و رقابتی در برابر برنامه های جذاب دشمنان برای جوانان
*		*	۰/۴۸	۴	۰/۱۲	T2= افزایش روند عدم توجه به مسائل اساسی جوانان همچون اقتصاد و مسائل اجتماعی از سوی مسئولین و موشکافی آنها از مباحث مهدویت

اینک با تداخل هر یک از عوامل بر یکدیگر، به تدوین راهبردهای مختلف رقابتی /تهاجمی (SO)، تنوع (ST)، بازنگری (WO) و بالاخره راهبردهای تدافعی (WT) می پردازیم که در ادامه آمده است:

۷- تدوین راهبردها

۷-۱- راهبردهای رقابتی /تهاجمی (SO)

در این راهبردها تمرکز بر نقاط قوت درونی و فرصتهای بیرونی استوار است که عبارتند از:

- ایجاد برنامه ریزی و ساختاری اساسی جهت بهره برداری بهینه از تعدد موسسات، کانون ها و پژوهشکده ها در راستای حضور شاداب جوانان در جلسات و مباحث مهدویت؛
- بهره گیری از امکانات مناسب کشوری در راستای اقدامات فرهنگی جذاب و جوان پسند و در کنار آن رسیدگی به مشکلات عدیده اقتصادی و اجتماعی جوانان؛

^{۱۳} هانگر، جی دیوید و توماس ال، ویلن، ۱۳۸۱، مبانی مدیریت استراتژیک، ترجمه سید محمد اعرابی و داود ایزدی، انتشارات دفتر پژوهشهای فرهنگی، تهران، چاپ اول، ص ۹۰-۹۲.

- ایجاد اقدامات اساسی و زیربنایی مناسب جهت ارائه مسئولیت به جوانان در مباحث مهدویت و نیز در مراسم و مناسبت های گوناگون و اهمیت دادن به آنها؛

۷-۲- راهبردهای تنوع (st)

- در تنوع بخشی بر نقاط قوت درونی و تهدیدهای بیرونی متمرکز بوده و شامل موارد زیر است:
- استفاده صحیح از فضا و نیروی انسانی مناسب در راستای اقدامات فرهنگی بخصوص تدوین سند راهبردی دفاعی در برابر مبارزه با اقدامات منفی فرهنگی دشمنان علیه معنویت جوانان؛
 - توجه اساسی به مبحث هویت معنوی جوانان و توجه به کنه ادعیه ها و ارائه ترجمه و تفسیر آنها و نیز استفاده از نظر جوانان در این مسائل و نیز مسائل پژوهشکده ها و موسسات مهدویت پژوهی؛

۷-۳- راهبردهای بازنگری (wo)

- ضمن تاکید بر نقاط ضعف درونی، سعی بر بهره گیری از فرصت های بیرونی در جهت افزایش توجه جوانان به مسائل و مباحث مهدویت در کشور بوده و در برگیرنده موارد زیر است:
- توجه اساسی هیئت امنا و مسئولین کشور و سازمانی با ارائه برنامه ریزی به روز جهت رفع مشکلات اقتصادی و اجتماعی جوانان و اقدامات فرهنگی در این زمینه در راستای جلب جوانان به مسائل معنوی به خصوص مهدویت؛
 - بهره گیری از جوانان و نظرات آنان در مسائل مختلف فرهنگی در این زمینه؛

۷-۴- راهبردهای تدافعی (wt)

- این راهبردها بر رفع آسیب پذیری مشارکت جوانان در مباحث معنوی و به خصوص مباحث، جلسات و پژوهش های مهدویت تأکید داشته، عبارتند از:
- تلاش اساسی محلی و ملی در راستای کاهش نرخ تورم، بیکاری، فقر و مشکلات اقتصادی و اجتماعی در راستای ایجاد روحیه شاداب برای جوانان و کاهش استرس ذهنی آنها برای حضور در چنین مباحث و جلسات؛
 - تدوین یک سند چشم انداز محلی و ملی و بهره گیری از رسانه های نوین جهت مبارزه با تهاجم فرهنگی دشمنان علیه معنویت و ولایت جوانان به خصوص مباحث مهدویت جوانان و برخورد ریشه با آن؛

۸- بررسی سوالات و فرضیات

نتایج تجزیه و تحلیل اطلاعات بیانگر آن بود که بالاترین امتیاز وزنی تعلق گرفته در چهار مبحث، متعلق به نقاط قوت با میزان ۰/۶۱،۸ بوده و از طرفی مهم ترین راهبردها یا اولین راهبردها نیز در راستای استفاده از نیروی جوان و پتانسیل های لازم در سطح کشور جهت استفاده از ظرفیت های قرآن می باشد. نکته دیگر وزن کلی نقاط قوت ۳/۱ در برابر وزن کلی نقاط ضعف ۳/۰۱ می باشد که برتری نقاط قوت در برابر نقاط ضعف را نمایان می سازد. بنابراین فرضیه اول با سه دلیل بالا به اثبات می رسد.

در فرضیه دوم نیز، راهبردها و استراتژی ها بیانگر این مطلب است که از بین ۹ مورد راهبرد اساسی ۵ مورد آن در زمینه فرهنگی و اجتماعی که از بین این ۵ مورد ۴ مورد دربردارنده رفع مشکلات فرهنگی اجتماعی جامعه می باشد. بنابراین فرضیه دوم نیز اثبات می گردد.

۹- نتیجه گیری

کشور ایران دارای پیشینه قوی با فرهنگ غنی می باشد که این فرهنگ جامانده از فرهنگ ایران باستان و به خصوص دوران اسلامی می باشد که تاثیر چشمگیری را در روند استقلال و آزادی کشور داشته است و در این میان برخی از رویدادها تاثیر بسزایی را در این میان داشته است و سبب تقویت روحیه ولایی و ظلم ستیزی شده است که مسائلی همچون مهدویت تاثیر به سزایی داشته است. اما در دوران کنونی بنا بر دلایلی شاهد تلاش استکبار جهت کاهش توجه جوانان به چنین مباحثی هستیم که باید تلاش چشمگیری در این زمینه صورت پذیرد و با این امر به گونه ریشه ای باید برخورد گردد و شناخت ابعاد همه جانبه آن از قوت، ضعف، فرصت ها و تهدیدها ضروری می باشد. که بر اساس آنچه صورت پذیرفت نتایج زیر حاصل گشت که مهم ترین نقطه قوتی که ایران در زمینه توسعه اندیشه مهدویت در بین جوانان از آن برخوردار است، وجود روحیه بسیار مشوقانه در بین آحاد جامعه در این زمینه در کشور می باشد که با بهره مند شدن از امتیاز وزنی ۰/۶۱،۸ در جایگاه نخست می باشد و عدم کار فرهنگی اساسی در این زمینه با امتیاز وزنی ۰/۴ در جایگاه نخست ضعف ها، توجه به مسائل روز اندیشه مهدویت به خصوص در امر جوانان و استخراج آنها و اندیشیدن تدبیری در این زمینه با امتیاز وزنی ۰/۶ بالاترین امتیاز وزنی را داشته و در مرتبه اول فرصت های موجود و نداشتن برنامه ریزی راهبردی، جذاب و رقابتی در برابر برنامه های جذاب دشمنان برای جوانان با امتیاز وزنی ۰/۵۲ در جایگاه نخست تهدیدها قرار دارد. مهم ترین راهبردهای که در این زمینه می توان نگاشت عبارتند از: ایجاد برنامه ریزی و ساختاری اساسی جهت بهره برداری بهینه از تعدد موسسات و پژوهشکده ها در راستای حضور شاداب جوانان در مباحث مهدویت، تلاش اساسی محلی و ملی در راستای تبیین مسائل اساسی به روز در متن مدارک و مستندات مهدویت و ارائه و تدوین آن در جامعه و تدوین یک سند چشم انداز محلی و ملی و بهره گیری از رسانه های نوین جهت مبارزه با تهاجم فرهنگی دشمنان علیه مباحث فرهنگی مهدویت .

- [۱] داعی نژاد، محمدعلی، ۱۳۸۷، قواعد عقلی (فلسفی، کلامی، منطقی) و روایات مهدویت، فصل نامه علمی پژوهشی مشرق موعود.
- [۲] خنیفر، حسین و همکاران، ۱۳۸۹، جهانی شدن و فرهنگ مهدویت از دیدگاه آیات قرآن کریم و روایات اسلامی، فصل نامه علمی پژوهشی مشرق موعود.
- [۳] پورسیدآقایی، محسن و همکاران، ۱۳۸۹، راهبردهای فرهنگی مهدویت برای جامعه و دولت زمینه ساز، بر اساس مدل SWOT، فصل نامه علمی پژوهشی مشرق موعود.
- [۴] عبدی پور، حسن، ۱۳۹۰، تاثیرهای اجتماعی اعتقاد به مهدویت از دیدگاه جامعه‌شناسی، مجله علمی تخصصی انتظار موعود.
- [۵] فرهمند، مهناز، ۱۳۸۷، مهدویت و سنت های الهی در قرآن، مجله سفینه، شماره ۱۰.
- [۶] <http://www.shaaer.com>
- [۷] حایری شیرازی، محی الدین، ۱۳۹۱، اعتقاد به مهدویت، زمینه ساز موج بیداری اسلامی است، خبرگزاری جمهوری اسلامی (ایرنا).
- [۸] **Wheelen, T. L., & Hunger, J. D. (1995). Strategic management and business policy (5th Ed.). Reading, MA: Addison-Wesley.**
- [۹] کریمی، جعفر و محمدرضا محبوب فر، ۱۳۹۱، تکنیک ها و مدل های برنامه ریزی توریسم، انتشارات ارکان دانش، اصفهان، بهار.
- [۱۰] **Daivid Fried, R., 2004, Strategic Managment, Translated by Ali Parsaeyan and Seyed Mohammad Erabi, 6th Publicashed, Pubished by Center for Cultural Recerch,**
- [۱۱] هانگر، جی دیوید و توماس ال. ویلن، ۱۳۸۱، مبانی مدیریت استراتژیک، ترجمه سید محمد اعرابی و داود ایزدی، انتشارات دفتر پژوهشهای فرهنگی، تهران.
- [۱۲] ابراهیم زاده، عیسی و عبدالله آقاسی زاده، ۱۳۸۸، تحلیل عوامل مؤثر بر گسترش گردشگری در ناحیه ساحلی چابهار، با استفاده از مدل راهبردی SWOT، مجله مطالعات و پژوهش های شهری و منطقه ای.